

Економска чуда у Европи су могућа, а Србија је место где би се чудо могло догодити. То следи из обимне студије „Нови програм за раст Србије” (Serbia’s New Growth Agenda) коју је Светска банка (СБ) управо објавила. СБ верује да би уз реформе какве предлаже, реални раст бруто домаћег производа (БДП) у наредних двадесет година могао бити седам процената годишње. Реч је о спектакуларној просечној стопи којом би се БДП Србије за двадесет година повећао готово четири пута. СБ наглашава да би без мера препоручених у студији БДП могао да расте највише три до четири процента годишње – недовољно да Србију приближи животном стандарду Европске уније.

Сви уобичајени рецепти какве СБ и ММФ заступају већ деценијама и у овој студији су побројани. Да би БДП Србије растао по стопи од седам процената, она мора подићи стопу инвестиција и продуктивност, мора унапредити финансијски систем како би се повећало кредитирање приватног сектора, мора реформисати образовни систем и подићи квалитет радне снаге, мора подстаћи конкуренцију и подићи учешће извоза у БДП-у. Наведени циљеви могу се остварити само структурним реформама и стварањем повољног регулаторног амбијента. Рецептима се нема шта замерити, али оптимизам СБ нема упориште у источноевропском искуству.

Ниједна европска транзициона држава није остварила двадесетогодишњу просечну стопу раста каква се обећава Србији, нити се таквој стопи икада приближила. Ни развојни фондови ЕУ, ни интегрисаност у регулаторну и економску архитектуру ЕУ, ни армије страних саветника нису помогли да се у овим државама догоде економска чуда. Чини се да је просечна дугорочна стопа од око четири процента максимум коме се могу надати европске транзиционе земље – бар када се придржавају реформских савета вашингтонских и бриселских институција. Зашто би баш Србија била изузетак?

Тешко је разумети како Србија може постићи високе стопе раста када емиграција и убрзано старење нације смањују број радно способног становништва и обарају његов квалитет. Нејасно је како држава чији је банкарски систем доминантно у страним рукама може обезбедити довољно капитала који би био усмерен у инвестиције и развој. Нејасно је како се без кредитне контроле, кредитног усмеравања и без тзв. финансијске репресије могу обезбедити и ослободити средства за инвестиције. Нејасно је како се без царинске заштите и уз прецењени курс динара може подстаћи развој домаће индустрије.

